

provisorclub_official

16 квітня

ДЕНЬ ОБІЗНАНОСТІ ПРО СТРЕС

Стрес: більше, ніж просто емоція

16 КВІТНЯ – ДЕНЬ ОБІЗНАНОСТІ ПРО СТРЕС

Цього року Provisor Club відзначив його разом із нашою спільнотою в Instagram – цікаво, пізнавально та з великою довірою один до одного!💙

З 16 до 19 квітня у спільноті Provisor Club тривав **розіграш, присвячений Дню обізнаності про стрес!**

Ми занурилися в тему ментального здоров'я. Адже стрес – це не просто емоція, а складний біологічний процес, який впливає на прийняття рішень, гормональну систему, стан шкіри та метаболізм.

На честь цієї дати ми провели інтерактивну активність від Анантаваті®. Учасники щодня відстежували свій стан, продовжуючи фразу: «Мій рівень стресу сьогодні – це...» та обираючи свій колір настрою: 🟢 Контрольований, 🟡 Помірний, 🔴 Критичний, 🍷 Потребую відпустку

💬 Активність була неймовірною – ми отримали **141 коментар!** Ваші відповіді показали весь спектр станів: від повного самоконтролю до відвертого бажання якнайшвидше піти у відпустку.

Щиро дякуємо кожному, хто долучився! 💙
Ви вкотре довели, що професійна спільнота вміє бути не лише корисною, а й уважною до власного здоров'я.

🎉 А ЗАРАЗ – ВІТАЄМО ПЕРЕМОЖЦЯ КОНКУРСУ:

За допомогою рандомайзера ми визначили щасливчика, який отримує **головний приз – секретний АНТИСТРЕС-БОКС від Анантаваті®!** 😍

До наповнення боксу увійшли речі для вашого спокою та релаксу: 🌿 упаковка АНАНТАВАТІ®; 🍵 набір ароматного чаю та чашка; 🧸 антистрес-іграшка; 🕯️ ароматична свічка для затишних вечорів.

**Юрій Катерина,
м. Вінниця**

Нижче ви знайдете інформаційні матеріали, підготовлені до Дня обізнаності про стрес. У них ми стисло та зрозуміло розповідаємо про головне: як стрес впливає на мозок та прийняття рішень; зв'язок стресу з гормональною системою та станом шкіри; вплив на обмін речовин, серце та загальний стан організму.

СТРЕС — ЦЕ НЕ ЕМОЦІЯ.

Це біологічний режим “виживання”.

Коли мозок зчитує небезпеку (реальну чи уявну), він не “нервує”.

Він перемикає організм в інший режим роботи:

- змінюється кровопостачання
- перебудовується метаболізм
- гальмуються “непріоритетні” функції
- активується гормональна каскадна реакція

Проблема в тому, що цей режим задуманий на хвилини. А людина може жити в ньому місяцями.

McEwen B.S., Physiology & Neurobiology of Stress, 2007
World Health Organization, Mental Health Overview, 2019

ФАКТ №1. СТРЕС БУКВАЛЬНО ЗМІНЮЄ ТЕ, ЯК МОЗОК ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ

При хронічному підвищенні кортизолу:

- знижується активність префронтальної кори (раціональність)
- посилюється активність мигдалеподібного тіла (страх і тривога)

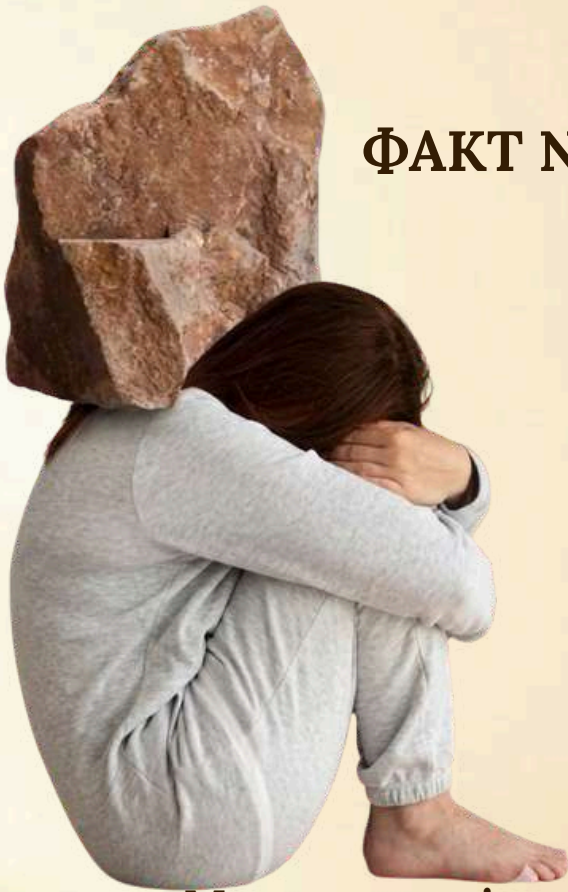
Тобто мозок переходить з режиму “аналізую” → у режим “реагую”.

Тому під час тривалого стресу:
— ми гірше плануємо
— складніше стримуємо емоції
— частіше приймаємо імпульсивні рішення

**Це не характер.
Це нейробіологічна адаптація.**

Arnsten A.F.T., Nature Reviews Neuroscience, 2009
McEwen B.S., 2007

ФАКТ №2. ГОСТРИЙ ≠ ХРОНІЧНИЙ

Хронічний стрес, на відміну від гострого, може посилювати біль — навіть якщо причина мінімальна

Під дією кортизолу і катехоламінів змінюється обробка больових сигналів у ЦНС.

Нервова система стає більш “чутливою”.

Тому:

- головний біль стає інтенсивнішим
- м'язові спазми триваліші
- хронічний біль загострюється

Мозок у стані стресу “підкручує гучність” болю.

McEwen B.S., 2007
Apkarian A.V., Pain and Stress Interaction, 2009

ФАКТ №3. СТРЕС ЗМІНЮЄ РОБОТУ ЖІНОЧОЇ ГОРМОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

При тривалому стресі мозок може пригнічувати вісь “гіпоталамус-гіпофіз-яєчники”.

Результат:

- затримки менструації
- ановуляторні цикли
- посилення ПМС
- зниження лібідо

Бо в режимі “виживання” репродукція не є пріоритетом.

Chrousos G.P., Stress and Reproductive Axis, 2009
American College of Obstetricians and Gynecologists, Stress Effects Overview

ФАКТ №4. СТРЕС — ПРИХОВАНА ПЕРЕШКОДА НА ШЛЯХУ ДО ІДЕАЛЬНОЇ ШКІРИ

Підвищений кортизол:

- зменшує синтез колагену
- погіршує бар'єрну функцію шкіри
- посилює запальні реакції

Тому на фоні стресу частіше загострюються:

- акне
- atopічний дерматит
- псоріаз

Шкіра — це теж частина відповіді на стрес.

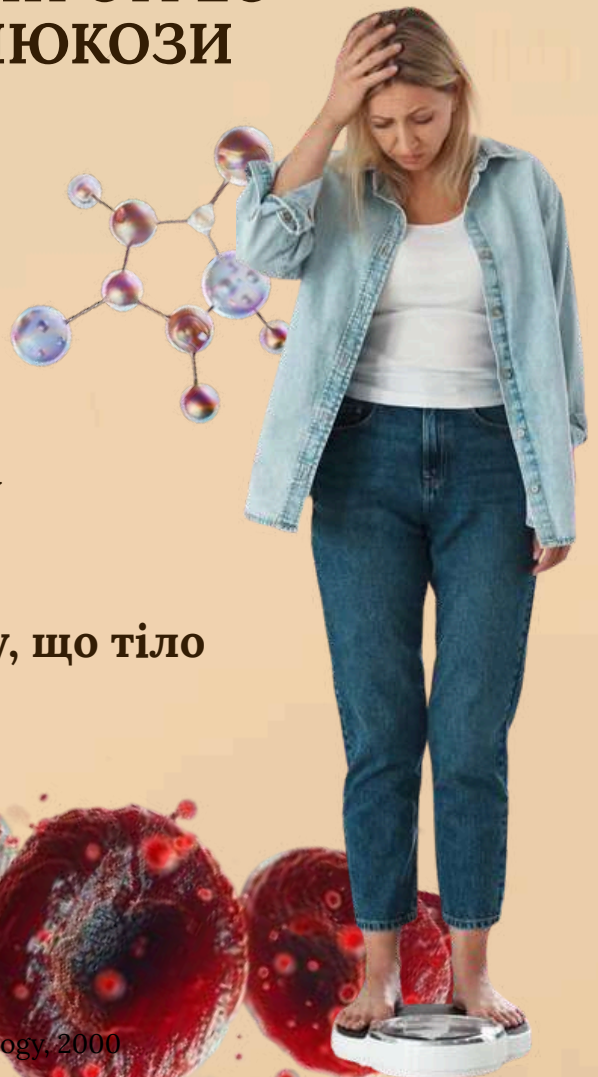
Dhabhar F.S., Stress and Skin, 2014
Arck P.C., Stress and Dermatology, 2006

ФАКТ №5. ХРОНІЧНИЙ СТРЕС ЗМІНЮЄ ОБМІН ГЛЮКОЗИ

Кортизол підвищує рівень глюкози в крові, навіть якщо ви не їли. Організм думає, що вам потрібна енергія для втечі. Але втечі немає.

Тривалий вплив може сприяти:

- інсулінорезистентності
- накопиченню вісцерального жиру
- метаболічним порушенням

Іноді справа не в їжі, а в тому, що тіло постійно в стресі.

Epel E.S., Psychoneuroendocrinology, 2000
McEwen B.S., 2007

ФАКТ №6. СИНДРОМ “РОЗБИТОГО СЕРЦЯ”

або Такоцубо-кардіоміопатія — гостра дисфункція лівого шлуночка внаслідок сильного емоційного стресу.

Симптоми як при інфаркті:

- біль у грудях
- задишка
- зміни на ЕКГ
- підвищений тропонін

Але без ушкодження коронарних судин та некрозу тканин. Причина — масивний викид адреналіну, який тимчасово “оглушає” міокард.

Емоційний стрес може викликати реальне ушкодження серця.

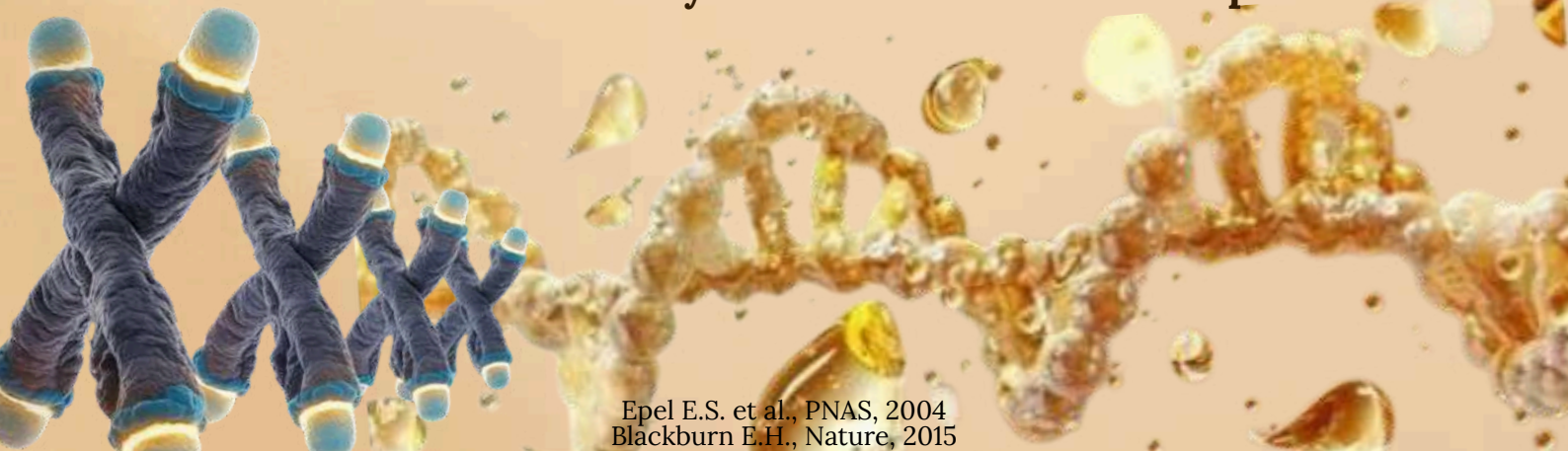
Templin C. et al., New England Journal of Medicine, 2015
Lyon A.R. et al., European Heart Journal, 2016
European Society of Cardiology Guidelines, 2020

ФАКТ №7. СТРЕС МОЖЕ ВПЛИВАТИ НА ДОВЖИНУ ТЕЛОМЕР

Теломери — це захисні кінцеві ділянки хромосом, що зберігають генетичну інформацію ДНК від пошкоджень та запобігають злипанню під час поділу клітин. Розміри теломер прямо корелюють зі станом організму, і чим вони коротші, тим старіше вік клітин.

Але тривалий стрес є незалежним самостійним фактором ризику більш швидкого скорочення теломер, що неминуче прискорює загибель клітин.

Тобто хронічний стрес та нервові виснаження можуть мати клітинний вимір.

Epel E.S. et al., PNAS, 2004
Blackburn E.H., Nature, 2015

Організм не створений жити в тривозі постійно

Стрес — адаптація.

Але коли вона стає хронічною, виникає “алостатичне навантаження” — накопичене фізіологічне виснаження.

Мозок, серце, гормони, метаболізм — усі системи працюють “на знос”.

16 квітня — нагадування: турбота про психіку — це профілактика соматичних порушень.

